

Sygn. akt II Ca 1465/13

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Buła (sprawozdawca)
Sędziowie:	SO Krystyna Dobrowolska SR (del.) Agata Maniecka - Kurotaki
Protokolant:	Agnieszka Zapalska

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2013 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z wniosku M. M.

przy uczestnictwie (...) SA w (...)

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Olkuszu z dnia 29 kwietnia 2013 r., sygnatura akt I Ns 292/11

postanawia:

1. oddalić apelację;
2. zasądzić od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 13 grudnia 2013r.

Postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2013 roku Sąd Rejonowy w Olkuszu ustanowił na rzecz uczestnika (...) SA w (...) służebność przesyłu do urządzeń elektroenergetycznych, znajdujących się na nieruchomości położonej w (...), stanowiącej dz. nr (...) własności wnioskodawczynie M. M., objętej księgą wieczystą nr (...), szlakiem o powierzchni (...) ^(C), oznaczonym kolorem różowym, przebiegającym wzdłuż linii oznaczonej punktami (...), zgodnie z projektem służebności przesyłu sporządzonym przez biegłego sądowego H. Ż. w dniu (...) roku i przyjętym do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w Starostwie (...) w dniu (...) roku pod numerem (...) - (...), który to projekt stanowił integralną część postanowienia (pkt I); nadto Sąd Rejonowy zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 28.159zł z ustawowymi odsetkami od dnia prawomocności orzeczenia, tytułem wynagrodzenia za ustanowienie

służebności przesyłu (pkt II); w punkcie III Sąd nakazał pobrać od uczestnika na rzecz Skarbu Państwa –Sądu Rejonowego w Olkuszu kwotę 4838,47zł tytułem nieuiszczonej części wydatków poniesionych na poczet opinii biegłego sądowego, a w punkcie IV zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 1457zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Uzasadniając powyższe postanowienie Sąd pierwszej instancji wskazał, że wnioskodawczynie złożyła wniosek o ustanowienie na rzecz przedsiębiorcy (...) SA w (...) (obecnie (...) SA w (...)) służebności przesyłu, obciążającej nieruchomość wnioskodawczynie położoną w (...), stanowiącą działkę o nr ewid. (...), polegającą na prawie korzystania z urządzeń do przesyłu energii elektrycznej, stanowiących własność przedsiębiorcy, a usytuowanych na przedmiotowej nieruchomości, za wynagrodzeniem płatnym na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości obciążonej miesięcznie w ustalonym przez Sąd terminie z zastrzeżeniem odsetek każdorazowych na wypadek uchybienia terminu płatności w kwotach po 1000złoty miesięcznie, z uwzględnieniem corocznej waloryzacji o wskaźnik inflacji. W toku postępowania zmodyfikowała swoje żądanie domagając się ustanowienia na rzecz uczestnika służebności przesyłu i zasądzenie na jej rzecz wynagrodzenia zgodnie ze znajdującymi się w aktach opiniami biegłych. W odpowiedzi na w/w wniosek uczestnik wniósł o jego oddalenie.

Na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego Sąd pierwszej instancji ustalił następujący stan faktyczny:

M. M. jest właścicielką nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) położonej w (...)/gmina (...). Dla tej nieruchomości założona jest księga wieczysta nr (...). Działka ta ma powierzchnię 1,2480 ha, kształt podłużny i ciągnie się od ulicy (...) w kierunku południowo-wschodnim. Decyzją Naczelnika (...) z dnia 4.01.1982r. zatwierdzony został plan realizacyjny modernizacji i budowy linii (...)i (...) (...)oraz budowy trzech napowietrznych stacji trafo na działkach nr (...). W oparciu o w/w decyzję w (...) roku na działce nr (...) posadowione zostały urządzenia przez poprzednika prawnego (...) SA w (...), tj. 2 słupy energetyczne [w narożniku działki nr (...), przy budynku mieszkalnym nr (...)], umieszczony na 4-ch słupach transformator, połączone ze sobą 3 słupy energetyczne. Wszystkie te urządzenia połączone zostały ze sobą napowietrzny kablem, który ciągnie się kolejno przez wszystkie w/w urządzenia i przebiega nad przedmiotową działką. Pismem z dnia 14.02.2011r. M. M. bezskutecznie domagała się od (...) Sp. z o.o. w (...) /poprzednika prawnego (...) SA w (...)/ ugodowego załatwienia sprawy poprzez ustanowienie służebności przesyłu po opisanej działce nr (...). Na podstawie opinii biegłego sądowego H. Ż. Sąd Rejonowy ustalił, że projektowana służebność miałaby przebiegać od ul.(...) wzdłuż północno – wschodniej granicy działki, omijając w obrębie punktów (...)drzewa, i dochodzić do umieszczonego na 4-ch słupach transformatora [gdzie poszerza się aby umożliwić dojazd do 3-ch słupów podtrzymujących trację wysokiego (średniego) napięcia], a następnie prowadzić do 3-ch słupów podtrzymujących trację wysokiego (średniego) napięcia. Natomiast dostęp do dwóch słupów energetycznych, znajdujących się w narożniku działki nr (...), przy budynku mieszkalnym nr (...), jest możliwy bezpośrednio z ul.(...). Pas wyznaczający zakres służebności ma zróżnicowaną szerokość od 3,00 m do 5,85 m. Na sporządzonym projekcie biegły oznaczył trasę projektowanej służebności kolorem różowym i numerami od (...) do(...) i przez punkt (...), a projektowana trasa zajmuje powierzchnię (...) ⁽⁽⁾⁾. Zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego w granicach terenu, na którym znajduje się w/w działka nr (...) dopuszcza się zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, wolnostojące obiekty usługowe, obiekty agroturystyczne, ale też obiekty małej architektury jak altany, wiaty, zadaszenia. Działka nr (...) położona w(...)posiada szerokość od 10 metrów przy ul.(...) do (...)m w obrębie trzech słupów, co jest istotnym ograniczeniem w sposobie jej zabudowy. Z kolei na podstawie opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości Sąd ustalił, że wartość prawa służebności przesyłu stanowi sumę zmniejszenia wartości nieruchomości w/w działki nr (...) tj. kwotę 22 164 złotych i wynagrodzenia za dalszy sposób korzystania z tej nieruchomości tj. kwotę 5 995 zł, co łącznie daje kwotę stanowiącą wartość prawa służebności przesyłu tj. 28 159 złotych, przy czym dla określenia wysokości należnego wnioskodawczynie wynagrodzenia uwzględnił powierzchnię dz. (...)wynoszącą(...) ⁽⁽⁾⁾ tj. jej powierzchnię w zakresie odpowiadającym długości pasa służebności przesyłu.

W ocenie Sądu Rejonowego ustalony stan faktyczny uzasadnia uwzględnienie wniosku wnioskodawczynie, gdyż znajduje on podstawę prawną w art. 305¹ k.c. i art. 305² § 2 k.c. Zdaniem Sądu, w toku postępowania zostało wykazane,

że na nieruchomości wnioskodawczyni oznaczonej jako dz. nr (...) posadowione zostały urządzenia przesyłowe przez poprzednika prawnego uczestnika postępowania, a obecnie należące do niego. Przebieg tej służebności został wyznaczony przez biegłego geodetę, a należne z tego tytułu wynagrodzenie wynika z opinii biegłego sądowego, będącego rzeczoznawcą majątkowym. Sąd pierwszej instancji stwierdził, że na podstawie art. 305² § 2 k.c. można dochodzić wynagrodzenia z tytułu zmniejszenia wartości nieruchomości, wobec ustanowienia nań służebności / przesyłu/, dzieląc w tym zakresie stanowisko wyrażone w orzecznictwie Sądu Najwyższego (postanowienie z dnia 20.09.2012r. IV CSK 56/12, uchwała z dnia 8.09.2011r., III CZP 43/11). W związku z powyższym bezzasadny jest zarzut uczestnika o „braku podstaw do wyliczenia przy ustanowieniu wysokości służebności przesyłu, odszkodowania za utratę wartości nieruchomości”, jak i o przedawnieniu roszczenia dotyczącego odszkodowania związanego z utratą wartości nieruchomości. Zdaniem Sądu Rejonowego w przedmiotowej sprawie nie można mówić w ogóle o odszkodowaniu z tytułu zmniejszenia wartości gruntu, a jedynie o wynagrodzeniu z tytułu zmniejszenia wartości nieruchomości, wobec ustanowienia nań służebności przesyłu.

Uzasadniając rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania Sąd Rejonowy wskazał, że orzekł o nich na podstawie art. 520 § 2 k.p.c.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł uczestnik (...) SA, zaskarżając je w całości. Zaskarżonemu postanowieniu uczestnik zarzucił:

a/ naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 305¹ k.c., art. 305² §2 k.c. i art.305³ §2 k.c. poprzez ich błędne zastosowanie, polegające na ujęciu w punkcie 1 sentencji zwrotu „...własności wnioskodawczyni M. M....”, co w ocenie uczestnika może prowadzić do wniosku, że służebność obciążać będzie nieruchomość wyłącznie kiedy właścicielką jej będzie wnioskodawczyni;

b/ naruszenie przepisów postępowania procesowego, mające istotny wpływ na wynik postępowania, a to art. 233 §1 k.p.c. w związku z art. 278 k.p.c., poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, nierozważnie zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym opinii biegłej i uznanie, że biegła E. M. mogła ustalić powierzchnię służebności, powyżej powierzchni ustalonej przez biegłego geodetę, a tym samym błędnym przyjęciu wynagrodzenia określonego w tej opinii;

c/ naruszenie przepisów prawa materialnego i przepisów prawa procesowego, mający istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 305² §2 k.c. w związku z art. 6 k.c., art. 232 k.p.c. i art. 278 k.p.c., art. 352 §1 i 2 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż w niniejszej sprawie wynagrodzenie odpowiada kwocie określonej w opinii biegłej E. M.;

d/ naruszenie przepisów postępowania cywilnego, mające istotny wpływ na wynik postępowania, a to art. 233 §1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. poprzez ich błędne zastosowanie i przyjęcie, że jest możliwość, przy wyliczaniu wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości na przyszłość (służebność przesyłu), z jednej strony wcześniejsze wyliczenie wartości wynagrodzenia z uwzględnieniem utraty wartości nieruchomości i jednocześnie przyjęcie jako podstawy ustalenia wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu wartości nieruchomości nieobciążonej tj. tak jak gdyby nie utraciła ona części swojej wartości;

e/ naruszenie przepisów postępowania procesowego, mające istotny wpływ na wynik postępowania, a to art. 520 §2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i obciążenie uczestnika wszystkimi kosztami postępowania, pomimo że w sprawie nie zachodziły podstawy do odstąpienia od ogólnej reguły ponoszenia kosztów postępowania przez każdego z uczestników zgodnie ze swym udziałem w sprawie.

W związku ze zgłoszonymi zarzutami uczestnik wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od wnioskodawczyni kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawczyni wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd Okręgowy przyjął za własny stan faktyczny ustalony przez Sąd pierwszej instancji, uznając go za prawidłowy i oparty na właściwej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja uczestnika nie zasługuje na uwzględnienie, a podniesione przez niego zarzuty nie są trafne.

W pierwszej kolejności, przy ocenianiu prawidłowości postanowienia orzekającego co do istoty sprawy, należy się ustosunkować do zarzutów uczestnika dotyczących naruszenia przepisów prawa procesowego. Sąd Okręgowy zarzutów tych nie podziela. Skarżący zarzucił naruszenie art. 233 §1 k.p.c. w związku z art. 278 k.p.c. i art. 227 k.p.c., a także art. 232 k.p.c. przez ich błędne i niewłaściwe zastosowanie oraz przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, co skutkowało błędnymi ustaleniami faktycznymi w zakresie wysokości wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu. Zgodnie z art. 233 §1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. W ocenie Sądu Odwoławczego nie można skutecznie zarzucić Sądowi pierwszej instancji, iż swoje ustalenia oparł na ocenie, która wymogów tych spełnia. Zauważyć należy, że powyższy przepis w sposób bardzo ogólny określa reguły swobodnej oceny dowodów, pozostawiając tę ocenę własnemu przekonaniu sądu rozpoznającego daną sprawę. Zarówno w literaturze jak i orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że dokonując takiej oceny sąd obowiązany jest przestrzegać zasad logicznego rozumowania, a także zasad doświadczenia życiowego. Ocena powyższa oparta nadto być musi na wszechstronnym rozważeniu zgromadzonego materiału dowodowego, przez co należy rozumieć uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu oraz wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych środków dowodowych, a mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności. Niewątpliwie obowiązkiem Sądu wynikającym z art. 328 §2 k.p.c. jest także przytoczenie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności. W ocenie Sądu Okręgowego sporządzone przez Sąd Rejonowy uzasadnienie postanowienia w pełni realizuje powyższy obowiązek. Wielokrotnie w orzecznictwie sądów odwoławczych oraz Sądu Najwyższego podnoszono, iż zgłoszony w apelacji zarzut naruszenia art.233 §1 k.p.c. może zostać uwzględniony jedynie w przypadku wykazania jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłuszne im je przyznając, a także w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych (por. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 19.06.2008r. I ACa 180/08, OSA 2009/6/55, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r. II CKN 817/00, nie publik., LEX 56906). Natomiast nie czyni zarzutu tego skutecznym przedstawianie przez skarżącego własnej wizji stanu faktycznego w sprawie, opartej na dokonanej przez siebie odmiennej ocenie dowodów, a nawet możliwość w równym stopniu wyciągnięcia na podstawie tego samego materiału dowodowego odmiennych wniosków (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10.07.2008r. VI ACa 306/08, Dz.Urz.UOKiK 2008/4/40, Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 19.06.2008r. I ACa 180/08, OSA 2009/6/55, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r. II CKN 817/00, nie publik., LEX 56906, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2001 r. IV CKN 970/00, nie publik., LEX 52753, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 r. II CKN 572/99, nie publik., LEX 53136). Podnieść też trzeba, że zgodnej z zasadami określonymi w art. 233 §1 k.p.c. ocenie podlegają wszystkie dowody zgromadzone w sprawie, w tym także dowody z postaci opinii biegłych sądowych. Nie można jednak pominąć, iż z uwagi na konieczność posiadania przez biegłych wiadomości specjalnych powyższa ocena sporządzonych przez nich opinii nie może wkraczać w zakres w jakim konieczne jest dysponowanie wiadomościami specjalnymi, których nie posiada sąd oraz uczestnicy postępowania.

Odnosząc powyższe stwierdzenia do stanu istniejącego w niniejszej sprawie stwierdzić trzeba, że apelujący nie wykazał, aby Sąd pierwszej instancji dokonując oceny materiału dowodowego dopuścił się naruszenia zasad logicznego rozumowania, bądź dokonał jej w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego. Nie można

także dostrzec, aby Sąd Rejonowy pominął jakikolwiek dowód przeprowadzony w sprawie, bądź jakąkolwiek inną okoliczność istotną dla rozstrzygnięcia sprawy. Dodać też trzeba, że w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Rejonowy szczegółowo podał przyczyny, dla których uznał opinie biegłych sądowych, w szczególności opinię biegłej E. M. za przydatną dla rozstrzygnięcia sprawy. Zdaniem Sądu Okręgowego ocena ta jest prawidłowa. Jakkolwiek skarżący wprost nie zarzucił naruszenia art. 286 k.p.c. w związku z art. 13 §2 k.p.c., to stwierdzić trzeba, że oddalenie wniosku uczestnika o dopuszczenie dowodu z kolejnej opinii biegłego sądowego na okoliczność ustalenia wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu, nie stanowiło naruszenia przepisów postępowania. Sąd bowiem nie ma obowiązku przeprowadzania dowodu z kolejnej opinii biegłego na identyczną okoliczność jak poprzednia opinia, tylko z tego powodu, że treść opinii nie jest satysfakcjonująca dla konkretnego uczestnika postępowania. Jeśli opinia jest zgodna z treścią odezwy skierowanej do biegłego, zawiera szczegółowe przedstawienie metodologii przyjętej przez biegłego, źródeł z których korzystał biegły przy sporządzaniu opinii, a wnioski w niej zawarte oparte są logiczną i przekonującą argumentacją, nie zachodzi konieczność i potrzeba dopuszczania dowodu z opinii innego biegłego. W niniejszej sprawie opinia sporządzona przez biegłą E. M., słusznie została uznana za podstawę do dokonania ustaleń faktycznych w sprawie, gdyż spełnia wszelkie wskazane wyżej wymagania. Nadto biegła w sposób szczegółowy ustosunkowała się do zarzutów zgłoszonych przez uczestnika i wyjaśniła, że wbrew jego stanowisku nie przyjęła na potrzeby tej opinii większej powierzchni służebności niż wynika to z opinii biegłego geodety, gdyż wyraźnie wskazywała, że powierzchnia ta wynosi (...) ⁽¹⁾. Wyjaśniła także z jakich przyczyn i w jakim zakresie dla określenia utraty wartości nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) przyjmowała powierzchnię (...), a także podstawy określenia współczynnika współkorzystania na (...). Ustnych wyjaśnień biegłej w żadnym razie nie można uznać za sprzecznych z treścią jej pisemnej opinii. W sposób logiczny i przekonujący ustosunkowała się do zarzutu, iż ustalone przez nią wynagrodzenie przekracza wartość obciążonej nieruchomości, a także szczegółowo wyjaśniła zasady i metody służące do określenia wynagrodzenia. W tej sytuacji za całkowicie bezzasadne należy uznać zarzuty naruszenia art. 233 §1 k.p.c., a także art. 227 k.p.c., gdyż niewątpliwie Sąd Rejonowy przeprowadził właściwy dowód dla ustalenia okoliczności istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy, a mianowicie ustalenia wysokości należnego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu. Chybiony jest także zarzut naruszenia art. 278 k.p.c., gdyż dowodem na powyższą okoliczność był dowód z opinii biegłego, a biegły rzeczoznawca nie przekroczył swoich kompetencji. Całkowicie nieuzasadniony jest także zarzut naruszenia art. 232 k.p.c., który to przepis co do zasady jest adresowany do stron (uczestników) postępowania, a nie do Sądu. W kontekście tego zarzutu i zarzutu naruszenia art. 6 k.c. należy stwierdzić, że wnioskodawczynie realizując obowiązki wynikające z tych przepisów zgłosiła właściwe wnioskowe dowodowe, a dowody przeprowadzone przez Sąd doprowadziły do ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia w sprawie.

Według Sądu Okręgowego nie są trafne także zarzuty dotyczące naruszenia przepisów prawa materialnego. Z powołanych przez Sąd pierwszej instancji przepisów art. 305⁽¹⁾ k.c. i art. 305⁽²⁾ §2 k.c. w sposób jednoznaczny wynika możliwość ustanowienia na rzecz przedsiębiorcy służebności przesyłu na żądanie właściciela nieruchomości, na której znajdują się urządzenia, o których mowa w art. 49 §1 k.c., jeśli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie takiej służebności, a jest ona konieczna do korzystania z powyższych urządzeń, przy czym właściciel może żądać odpowiedniego wynagrodzenia za ustanowienia takiej służebności. Z ustalonego stanu faktycznego w niniejszej sprawie wynika, że na nieruchomości wnioskodawczynie znajdują się urządzenia energetyczne wchodzące w skład przedsiębiorstwa uczestnika, a także iż dla korzystania z nich (w zakresie objętym postanowieniem) konieczne jest ustanowienie stosownej służebności przesyłu. Uczestnik nawet nie podnosi aktualnie, aby posiadał tytuł prawny do korzystania z nieruchomości wnioskodawczynie w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu. Nie budzi też wątpliwości, że wnioskodawczynie przed wystąpieniem z przedmiotowym wnioskiem zwracała się do uczestnika o zawarcie stosownej umowy, na co jednak uczestnik nie wyraził zgody. W tej sytuacji prawidłowo Sąd pierwszej instancji uznał, że zostały spełnione przesłanki od obciążenia nieruchomości wnioskodawczynie, stanowiącej dz. nr(...) w (...), służebnością przesyłu na rzecz uczestnika. W ocenie Sądu Okręgowego nie stanowi jakiegokolwiek naruszenia powyższych przepisów prawa materialnego wskazanie w sentencji postanowienia, że nieruchomość oznaczona jako dz. nr (...) stanowi własność wnioskodawczynie. W jakikolwiek sposób nie zmienia to charakteru ustanowionej służebności jako służebności przesyłu o treści odpowiadającej art. 305⁽¹⁾ k.c. i obciążającej nieruchomość bez względu na

to jaki podmiot jest jej aktualnym właścicielem, a powyższe wskazanie należy uznać jedynie za element opisu nieruchomości obciążonej. Jakkolwiek wskazanie to nie jest konieczne, to jednak, zdaniem Sądu Okręgowego, nie powoduje konsekwencji określonych w apelacji. Prawu polskiemu nie jest znane ograniczone prawo rzeczowe w postaci służebności, obciążające nieruchomość tylko wówczas, gdy jej właścicielem jest konkretny podmiot. W tym miejscu należy podnieść, że bezprzedmiotowy jest zarzut naruszenia art. 305⁽⁽³⁾⁾ §2 k.c., gdyż przepisu tego Sąd Rejonowy w ogóle nie stosował. Jest to zresztą zrozumiałe z uwagi na fakt, że przepis ten określa najpóźniejszy moment wygaśnięcia służebności jakim jest likwidacja przedsiębiorstwa przesyłowego, na rzecz którego ustanowiono daną służebność.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przepisów prawa materialnego w zakresie zasądzonego od uczestnika wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu, stwierdzić należy, iż także ten zarzut nie jest trafny. Jak już wspomniano wyżej właściciel składając wniosek o ustanowienie służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorcy ma prawo domagać się wynagrodzenia. Przepisy art. 305⁽⁽¹⁾⁾ – art. 305⁽⁽³⁾⁾ k.c. nie określają w jakikolwiek sposób zasad ustalenia powyższego wynagrodzenia, stwierdzając jedynie, że można domagać się „odpowiedniego wynagrodzenia”. Przez odpowiednie wynagrodzenie należy rozumieć ekwiwalentne z punktu widzenia właściciela nieruchomości świadczenie w zamian za ustanowienie prawa na rzecz przedsiębiorcy, umożliwiającego mu z jednej strony korzystanie z nieruchomości obciążonej na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej (i czerpanie z tego tytułu korzyści finansowych), zaś z drugiej strony ograniczającego właściciela nieruchomości w możliwości korzystania z nieruchomości, będącej jego własnością oraz rozporządzania nią. W ocenie Sądu Okręgowego dla określenia wysokości tego wynagrodzenia nie może mieć jakiegokolwiek znaczenia fakt, że w momencie ustanawiania przedmiotowej służebności znajdują się już urządzenia określone w art.49 §1 k.c. Jeśli bowiem dochodzi do ustanowienia służebności przesyłu to jednoznacznie wynika z tego, że dotychczas przedsiębiorcy nie służyło jakiejkolwiek prawo do korzystania z nieruchomości, na której one się znajdowały. Nie może on zatem z faktu korzystania z nieruchomości bez tytułu prawnego wyciągać dla siebie korzystnych konsekwencji w zakresie obniżenia wynagrodzenia z tego powodu, że w stanie istniejącym nieruchomość nie może być już w sposób dowolny wykorzystywana. Nie można przecież zapominać, że formalnie właścicielowi takiej nieruchomości przysługują roszczenia związane z ochroną przysługującego mu prawa własności, w tym w szczególności roszczenia z art. 222 §2 k.c. umożliwiające domaganie się usunięcia tych urządzeń i przywrócenia rzeczy do stanu zgodnego z prawem. Jeśli więc właściciel nieruchomości nie domaga się usunięcia takich urządzeń ze swojej nieruchomości (pominąć w tym miejscu należy okoliczność, iż niejednokrotnie roszczenie takie mogłoby być uznane za sprzeczne z art. 5 k.c.), lecz żąda uregulowania stanu prawnego w zakresie korzystania przez przedsiębiorcę przesyłowego z jego nieruchomości, to dla określenia wysokości tego wynagrodzenia należy uwzględnić zmianę jaką w sytuacji obu stron wywrze trwałe i formalne obciążenie danej nieruchomości ograniczonym prawem rzeczowym w postaci służebności przesyłu. Zdaniem Sądu Okręgowego dla określenia wysokości tego wynagrodzenia niewątpliwie konieczne jest porównanie nieruchomości bez powyższego obciążenia i wpływu tego obciążenia na sytuację obu podmiotów. Sąd pierwszej instancji trafnie wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia na liczne orzecznictwo Sądu Najwyższego, w którym wskazano, iż wynagrodzenie za ustanowienie służebności (służebności przesyłu) powinno równoważyć wszelki uszczerbek związany z trwałym obciążeniem nieruchomości, w tym także zmniejszenie jej wartości. Podobne stanowisko wynika także z uzasadnienia, cytowanej przez uczestnika w piśmie z dnia 4 grudnia 2011 roku, uchwały Sądu Najwyższego 8 września 2011 roku III CZP 43/11, OSNC 2012/2/18. Także w późniejszym orzecznictwie Sąd Najwyższy wyraził podobne stanowisko. Tytułem przykładu należy wskazać postanowienie z dnia 8 lutego 2013 roku IV CSK 317-12 (LEX 1308150, www.sn.pl/Sites/orzecznictwo/Orzeczenia2/IV%20CSK%20317-12-1.pdf), w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że „...Jeśli wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu nie rozważa się z perspektywy korzyści czerpanych z wykorzystania cudzej nieruchomości przez przedsiębiorcę, który sprzedaje energię lub świadczy inne usługi przy jej wykorzystaniu w większym lub mniejszym rozmiarze, to pozostaje ocenić je z perspektywy interesów ekonomicznych właściciela nieruchomości obciążonej. Płatne jednorazowo wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu powinno stanowić ekwiwalent wszystkich korzyści, których właściciel nieruchomości zostanie pozbawiony w związku z jej obciążeniem. Powinno ono też pokryć wszystkie niedogodności, jakie w przyszłości dotkną właściciela obciążonej nieruchomości w związku z ustanowieniem służebności...”, a nadto, iż „...Wynagrodzenie

za obciążenie nieruchomości służebnością przesyłu musi być indywidualizowane, stosownie do doniosłych dla jego określenia okoliczności konkretnego przypadku. Brak jest podstaw do twierdzenia, że wynagrodzenie to nie może być obliczone na podstawie różnicy między wartością nieruchomości bez obciążenia oraz wartością tej samej nieruchomości z obciążeniem spowodowanym ustanowieniem określonej służebności. Nie ma żadnych przeszkód, by wynagrodzenie za ustanowioną służebność, zarówno ustalone przez strony umownie, jaki i określone orzeczeniem sądu, kompensowało właścicielowi ten uszczerbek w jego majątku, który jest konsekwencją obniżenia się wartości nieruchomości, jako składnika jego majątku w związku z jej obciążeniem służebnością.”. Sąd Okręgowy w pełni podziela powyższe stanowisko.

Uwzględniając stan faktyczny istniejący w tej sprawie należy uznać wynagrodzenie ustalone przez Sąd pierwszej instancji za prawidłowe. Skoro nieruchomość oznaczona jako dz. nr (...), w części na której znajdują się urządzenia służące do przesyłania energii elektrycznej, w planie zagospodarowania przestrzennego znajduje się w terenie dopuszczającym możliwość zabudowy (co bez wątplenia ma wpływ na wartość tej nieruchomości), a po ustanowieniu służebności przesyłu wnioskodawczyni w sposób trwały pozbawiona jest możliwości takiego wykorzystania swojej nieruchomości, to element w postaci utraty wartości tej nieruchomości w zakresie w jakim formalnie mógł on służyć jako teren budowlany, winien być uwzględniony przy ustalaniu wynagrodzenia za ustanowienie służebności. Zdaniem Sądu Okręgowego, słusznie Sąd pierwszej instancji przyjął dla potrzeb określenia wysokości wynagrodzenia, że ustanowienie służebności przesyłu ma wpływ na obniżenie wartości gruntu o powierzchni (...), gdyż po ustanowieniu tego ograniczonego prawa rzeczowego, także pozostała część dz. nr (...), leżąca w terenie przeznaczonym pod zabudowę, jest wyłączona z takiej możliwości. Wynika to z tego, że część nieobjęta bezpośrednio przebiegiem służebności z uwagi na swoją konfigurację jest zbyt mała, aby możliwa była jej zabudowa budynkiem mieszkalnym. Różnicę tę prawidłowo obliczyła biegła sądowa E. M., określając wartość (...) gruntu dz. nr (...) położonego w terenach budowlanych, w sytuacji braku istnienia powyższych urządzeń, i jego wartość po ustanowieniu obciążenia służebnością przesyłu. Za uzasadniony należy także uznać drugi z elementów mających wpływ na wysokość ustalonego wynagrodzenia, a mianowicie ekwiwalent za dalsze korzystanie przez uczestnika z gruntu, po którym przebiega służebność przesyłu. Jakkolwiek bowiem ustanowienie służebności przesyłu nie pozbawiło wnioskodawczyni możliwości ograniczonego korzystania z części gruntu o pow. (...), to nie oznacza to, że nie przysługuje jej prawo domagania się od uczestnika ekwiwalentu finansowego z tytułu możliwości korzystania przez niego z tego gruntu w przyszłości na potrzeby związane z przesyłaniem energii i konserwacją urządzeń do tego służących. Trafnie Sąd uznał, że taki ekwiwalent zasadny jest tylko w granicach obszaru, z którego uczestnik rzeczywiście będzie korzystał, a więc objętego pasem wyznaczonym przez biegłego geodetę. Zdaniem Sądu Okręgowego nie jest uzasadniony zarzut uczestnika, że biegła E. M. błędnie wyliczyła wysokość tego składnika wynagrodzenia, przyjmując do obliczeń cenę (...)⁽²⁾. Należy zauważyć, że biegła dla uzyskania wysokości tego elementu wynagrodzenia pomnożyła powierzchnię(...) przez cenę (...) oraz współczynnik (...) uwzględniający wszelkie elementy wpływające na wartość szacowanego prawa z uwzględnieniem utraty wartości nieruchomości. Zarzut uczestnika, iż w tym działaniu zamiast ceny (...), winna być cena uwzględniająca już utratę wartości nieruchomości, jest chybiony. Nie można bowiem, co wyjaśniała, biegła dwukrotnie dokonywać korekty wartości ceny metra kwadratowego w oparciu o to samo kryterium, a do tego sprowadzałyby się uwzględnienie powyższego zarzutu. Z jednej bowiem strony przyjęta zostałaby cena metra kwadratowego uwzględniająca utratę wartości nieruchomości na skutek ulokowania na niej urządzeń przesyłowych, a z drugiej strony cena ta miałaby zostać przemnożona przez współczynnik (...), który także uwzględniał obniżenie wartości nieruchomości z tego powodu. Taki zabieg byłby niedopuszczalny i naruszałby uzasadnione interesy właściciela nieruchomości.

Z powyższych względów zarzuty apelacji odnoszące się do merytorycznego rozstrzygnięcia nie mogły być uwzględnione.

Sąd Okręgowy nie podzielił także zarzutu naruszenia art. 520 §2 k.p.c. Zdaniem Sądu drugiej instancji nie budzi wątpliwości, że interesy wnioskodawczyni i uczestnika w tej sprawie były sprzeczne skoro wnioskodawczyni domagała się uregulowania stanu prawnego związanego z korzystaniem przez uczestnika z jej nieruchomości, a uczestnik się temu sprzeciwiał. Trzeba też zaznaczyć, że wnioskodawczyni zmuszona została do wszczęcia tego postępowania

właśnie z powodu stanowiska uczestnika, który odmówił umownego ustanowienia służebności przesyłu. Zachodziły więc przesłanki do obciążenia kosztami tego postępowania wyłącznie uczestnika.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 13 §2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania odwoławczego Sąd orzekł na podstawie art. 520 §3 k.p.c., wobec sprzeczności interesów wnioskodawczyni i uczestnika, oraz faktu, że wnioski uczestnika zostały oddalone. Zasądzona na rzecz wnioskodawczyni kwota 120zł stanowi wynagrodzenie reprezentującego ją profesjonalnego pełnomocnika. Wynagrodzenie to zostało określone na podstawie §2, §8 pkt 3 i §13 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tj. Dz.U. z 2013r. poz. 461).

ref. SSR Barbara Borecka